

Ljubljanska tržnica

Do moje upokojitve sem nekaj desetletij v nemških privatnih gradbenih birojih za nizke gradnje kot vodja strokovnih oddelkov ter deželne izpostave takega biroja, v funkciji odgovornega projektanta in odgovornega projektantskega nadzornika gradnje, uspešno projektiral ter nadzoroval gradnjo med drugim več desetih komunalnih kanalizacijskih omrežij in številnih zadrževalnih, razbremenilnih ter čistilnih naprav.

Večino teh hidrogradbenih, v geografskih in topografskih ozirih zelo zahtevnih omrežjih, objektih ter napravah je bilo potrebno načrtovati in graditi v vplivnih območjih hudo nihajočih gladin vodotokov, njihovih površinskih ter podtalnih pritokov, kakor pogosto tudi na in v izredno zahtevnih, deloma slabo nosilnih geoloških slojih različno sestavljenih zemljin.

Poleg teh težav sem moral vedno dodatno upoštevati tudi vse posledice hudega spreminjanja različnih vrst materialnih, bioloških ter hidrogeoloških lokalnih zahtev, okoliščin in raznolikih obtežb med kasnejšim obratovanjem vseh teh komunalnih naprav. Na primer med obratovanjem občasno skoraj prazne kanalizacijske cevi, jaški, zadrževalni ter prelivni bazeni, podzemne garaže itd., lahko zaradi prevladujočega vzgona ob visokih gladinah obdajajoče podtalnice splavajo, dočim pa nasprotno lahko zaradi njenih nizkih vodostajev in občasnih prekomernih hidravličnih delnih napolnjenih teh objektov, vsled gradbenih tresljajev ter variabilnih statičnih in dinamičnih obtežb, kakor tudi medsebojno različnih slabo nosilnih temeljnih talnih slojev itd., lokalno neenakomerno potonejo, se različno posedajo, nagibajo ter predvsem na medsebojnih cevni ali stenskih stikih nevodotesno popuščajo ali poškodujejo.

Med mojim zahtevnim in uspešnim praktičnim strokovnim delovanjem širom ZRN sem si torej pridobil ogromno strokovnega znanja, praktičnih izkušenj ter ustreznih referenc, kar so mi pogosto priznavali tudi številni nemški strokovnjaki, župani in uradniki.

Kratkoročno hitro naraščanje števila pojavljajočih se številnih naknadnih gradbenih poškodb na številnih okoliških obstoječih zgradbah (Nunska cerkev, Kazino, Filharmonija, Plečnikove arkade, Semenišče itd.) ter na okoliških pohodnih površinah po končani izgradnji podzemne garaže izpod Kongresnega trga ter Mesarskega mosta preko Ljubljanice, že sedaj jasno in nazorno dokazujejo, da udeleženi neodgovorni načrtovalci ter izvajalci strokovno niso bili dorasli izredno težkim gradbenim in hidrogeološkim terenskim zahtevam ter škodljivim posledicam teh gradenj.

Domnevam, da bosta za stagnacijo nadaljnjega naraščanja števila že nastalih hudih gradbenih poškodb in umirjanje obsega njihovih škodljivih posledic potrebni vsaj še prihodnji dve desetletji. Pretežni delež teh povzročenih obsežnih poškodb zaradi gradnje obeh podzemnih garaž (tako obstoječe pod Kongresnim trgom, kakor tudi bodoče pod ljubljansko tržnico) na okoliških zgradbah ter zemljiščih, bodo morali nositi ter poravnovati izključno njihovi neposredni lastniki, saj bodo lahko na podlagi zahtevnih, izredno dolgotrajnih in dragih sodnih postopkov od izvajalcev ter njihovih zavarovalnic končno lahko prejeli zgolj le minimalna delna nadomestila škode. Lastniki okoliških zgradb so se tega očitno še pravočasno zavedli in od investitorja ter izvajalcev sanacije in dograditve Ljubljanske Drame javno zahtevajo ustrezne predhodne obsežne uradne pismene garancije o povrnitvi posledičnih gradbenih škod v celotnem obsegu. Na vprašanje ali bodo pri tem tudi uspešni, pa žal osebno zelo dvomim.

Zaradi:

- izredno zahtevnih in težavnih hidrogeoloških terenskih razmer,
- nedoločenih lokalnih posledic hudih količinskih sprememb ter sprememb pretočnih poti podtalnice,

- lokalno medsebojno izredno raznoličnih slojev ter slabih nosilnosti tal,
- v preteklih potresih konkretno lokalno izkazanih posledic izredno različnih potresnih občutljivosti tega območja,
- škodljivih vplivov na spomeniško zaščitene zgradbe (semenišče, Mahrova hiša itd.) v neposredni okolici,
- posledičnega uničenja arheoloških srednjeveških ostankov ljubljanskega mestnega obzidja, utrdb, grobnic ter kletnih delov samostana,
- vsled gradnje Mesarskega mosta že delno poškodovanih (kot svetovna dediščina zaščiteneh) Plečnikovih arkad itd.,

bo predvidena nepotrebna, strokovno neodgovorna, brezobzirna, trmasta, ekstremno draga gradnja štiri etažne podzemne garaže izpod tržnice gradbeno še znatno zahtevnejša, bolj problematična ter posledično še znatno škodljivejša, kakor je bila in bo navedena gradnja pod Kongresnim trgom.

Kakor je to pri nas običajno, pričakujem, da bodo tudi pri podzemni garaži pod tržnico po podpisu izvajalske pogodbene vrednosti hitro sledili še številni obsežni aneksi, ki bodo kar nekajkrat zvišali dosedanje predračunsko vrednost.

Navkljub utemeljenim strokovnim opozorilom je in bo torej ljubljanskemu županu in njegovim pomočnikom uspelo brezobzirno ter nepovratno:

- z že obstoječo podzemno garažo ogroziti in poškodovati že nadaljnje okoliške zgradbe Kongresnega trga ter vzdolž Ljubljanice,
- z nepotrebno nestrokovno gradnjo kanala C0 zastrupiti ljubljansko pitno vodo,
- z bodočo sežigalnico odpadkov v Ljubljanski kotlini in okolici dodatno hudo zastrupljati ljubljanski zrak,
- mestno središče Ljubljane »ozvočiti« s celodnevni hropom hudo povečanega števila tovornih železniških kompozicij ter
- z bodočo podzemno garažo pod tržnico končno poškodovati in uničiti še dobro ohranjene Ljubljanske srednjeveške arheološke ostanke, cerkvene zgradbe in popačiti izgled spomeniško zaščitene Plečnikove stare Ljubljane.

Franc Maleiner univ.dipl.inž.kom., Ljubljana